

# UNIVERSUL LITERAR

**ABONAMENTUL**  
**LEI 2,60 ANUAL**  
Abonamentele se fac  
numai pe un an.

**COLABORATORII ACESTUI NUMĂR**  
N. N. Beldiceanu Victor Hortopan-Rugi, Ana Codreanu, Const. Riuleț,  
Alexandru Nora, Maria A. Mina, C. Seurtu, Abduraman, G. Cristescu.

**ANUNCIURI**  
Linia pe pagina 7 și 8  
— BANI 20 —



Scene din războiul Americano-Mexican



# SUBTEI

— Roman de Alphonse Karr —

— URMARE —

Lua deci o jumătate de picior din lărgimea aleei comune, săpă și-și îngrășe pământul, care semăna grozav cu cel pe care-l au Olandezii pe malul mării.

Apoi, cu o mână distrată sau răuvoitoare, le împrejmuia cu un garduleț de câțiva centimetri înălțime. În urmă semăna ridică în dreptul grădinei dintâi, pătrunsel în dreptul celei de a doua, și măcrișul cel strașnic în dreptul celei de-a treia.

Mai bine să vă spun cine era moș Lorrain, înainte de a vă spune ce era măcrișul cu frunzele rotunde; acest măcriș n'a fost socotit de cât de câțiva ani numai sub numele de măcriș cu foi rotunde. Iată ceace scrie despre el un horticultor francez, d-ru Vilmorin: „Măcrișul cu frunzele răsucite e o specialitate foarte frumoasă, dar încă puțin răspândită”.

Cu treizeci de ani în urmă veniseră în oraș doi prieteni, doi „consăteni”, cu gândul să se apuce de vre-o negustorie. Cum se întâmplă cu cele mai bune intenții ale omului, Lorrain cu vremea ajunsese părăsitor și Robert, consăteanul lui, negustor de vinuri, Robert se îmbogăți și-și clădi casă; Lorrain făcând afaceri care nu i-au mers, sărăci și ajunsese portar la Robert.

Robert era foarte încurcat. Toată lumea se supusese respectului cel împunea averea sa, afară de Lorrain, care-i arăta o dragoste cu mult mai vie și mai familiară de cât îi arătase înainte.

Robert nu-i mai zicea tu lui Lorrain, dar Lorrain nu încetase să tubuiască pe Robert. Acesta îi zicuse chiar: „Domnule Lorrain”; dar când i se întâmpla să-i zică „Domnule Lorrain, fă bine și-mi deschide ușa, te rog”, Lorrain răspundea:

— Sunt încântat că-ți pot face o plăcere.

— Domnule Lorrain dacă mă cauți cineva, vei fi bun să spui că nu sunt acasă.

— Poți să fii liniștit; n'o să te supere nimeni.

Era în afecția lui Lorrain ceva, care parecă voia să spună că e servitor din prietenie și portar din devotament.

Purtarea asta a lui Lorrain făcu pe servitorii lui Robert să fie mai puțin respectuoși față de stăpânul lor, care avea grije să-și gonească, dar vedea cu mâhnire și pe cei noi căzând în aceeași rătăcire.

De douăzeci de ori îi veni lui Robert să gonească pe Lorrain. Dar de ce? Sub ce pretext? Lorrain era un portar excelent; nu era de cât amical și familiar, atât cusur avea. Și-apoi, cum dracu să lași pe drumuri un vechi camarad, un consătean?

Într-o zi, când Robert avea mossaferi la masă, Lorrain intră în casă, se așeză pe un scaun, luă o ceașcă cu cafea.

A doua zi, Robert îi zise:

— Pune te rog, un anunț de închiriere la apartamentul meu. Mă chină pe bulevard. Ai să rămâi aici ca omul meu de încredere. Vei închiria, vei încheia chiriile, vei da chitanțe, etc.

După două luni, Robert părăsi casa.

Lorrain se simți de-o cam dată cam izolat, apoi începu să citească, își dădea înșe cât putea; nu mai zicea de cât „noi”; nu mai îi rămase nimic de dorit, când îi sfârșit, găsi mijlocul să înlocuiască plăcerea pierdută a a putea să-și tubuiască stăpânul față de toți.

Între chiriile care locuia atunci acolo, erau doi de luat mai în seamă: cel de la rândul întâi și cel de la al patrulea.

Cel de la rândul întâi era un

domn care închiriasse de curând apartamentul.

De altfel, zicea că e student la drept și se numea d. Hubert.

Doamna A... chirișea de la ai patrulea, al cărei soț era dus într-o călătorie, avea două fiice; cea mai mică se juca cu păpușele încă, cea mai mare lăgase păpușile, dar de-o camdată nu le înlocuise cu nimic.

Acum își trecea cea mai multă vreme că altă dată, ea să-și netezească părul negru; în grădina nu mai eșea fără mănuși, ea să nu i se pârlească mâinile. Dar astea toate le făcea din instinct; nu era să fie frumoasă de cât, așa, ea să fie frumoasă.

Necunoscutul, care se numea Hubert, dar căruia totuși poți să-i zici Stephen...

— Iar Stephen, zise Ludwig.

— Iar Stephen, răspunse mătușa. Necunoscutul era, într-o dimineață în grădina, Albinelă zbărânau împrejurul florilor, din care eșeau galbene, de polen parfumat; soarele colora iarba și florile cu o lumină vie de viață și fericire. Mămurul dulce al zefirului ce adia printre frunze, băzâitul albinelor, parfumul florilor, totul părea o armonie dumnezeiască, un imn de slavă ce se înălța către cer, exalându-se din tot pământul, ca o jertfă către Creator a tuturor făpturilor sale.

Vântul, pasărele, albinele, cântău împreună osanale; florile, ca niște potire de topaze, de smaralde, de rubine, trimeteau soarelui mirosurile lor cele mai dulci.

Omul simte atunci și el, când natura e astfel, nevoia de a-și amesteca glasul în acest simț concert, să adauge la prinosul acesta tot ceea ce are într'insul mai nobil, mai curat, mai demn de a fi primit de cer.

Atunci în sufletul lui se nasc gânduri frumoase, vise de iubire, avânturi fără putere către o fericire, pe care n'o poți prinde; atunci, parecă își aduce aminte de cer și de câteva note, fără legătură, din cântecetele heruvimilor și serafimilor.

Luisa intră în grădina și străbătu aleea comună. Lui Hubert îi păru că toate acele dulci mirezme primăvăratece emanau din părul ei, că foșnetul rochiei sale și zgomotul pașilor ei ușori pe nisipul poticel, erau de miș de ori mai dulci, de cât armonia naturii, care-i turburase într'atâta sufletul.

Rochia prea lungă a Luisei se agăța de gardulețul ce împrejmuia pământul furat de d. Lorrain. D. Hubert se repezi s'o desgate, apoi se oprî, cuprins de odată de un respect tainic; Luisa, care se roșise ca un mac, îi aruncă o privire dulce de recunoștință.

A doua zi, când d. Lorrain veni să vadă cât a mai crescut măcrișul lui cu foi rotunde, își văzu gardulețul doborât și grădinița lui numai în yaza bunătaței omenești și a Dumnezeului grădiniilor.

După o lungă și serioasă chibzuială, Lorrain ajunsese la convingerea că vinovatul nu putea fi altul, de cât d. Hubert, și petrecu o parte din noapte să caute mijloacele cele mai dibace, șiretlicurile cele mai rafinate, ca să facă pe dușman să-și mărturisească crima.

A doua zi, când văzu pe Hubert îndreptându-se spre grădina, se luă după dânsul, îi vorbi cu un ton foarte prietenesc, îi oferi tabac și-i zise:

— Vântul bate din spre Nord-Vest și mi-e grozav de teamă să nu mi se strice mazărea, din care vreau să am trufanda.

— Bine zici, moș Lorrain, zise Hubert. Ți-am doborât gardulețul.

Lorrain, care nu nădărdia să capete mărturisirea asta, de cât

după multă osteneală și viclesuguri, tu carceam surprins și trecură câteva minute, până ce putut să răspundă:

— Și de ce mi-ai dărunat?

— Fiindcă stânjenca trecerea și nu făcea alta de cât să rupă și să agate rochiile.

— Domnule, zise Lorrain, persoanelor, cărora li s'au rupt rochiile, n'aveau de cât să reclame, și cum de sigur, nu s'au rupt rochia Dumitale, asta nu te privea întru nimic... Ai să-mi dai voie să-l fac la loc.

— Și d-ta n'ai să te miri căud toți dărâma iarăș.

— Dar bine, domnule, spune a cui rochie a rupt-o și ce-ai cu bietul meu gardișor?

Hubert deschise gura și o închise fără să spună nici o vorbă; nu vroia să pronunțe numele d-roi A...

Întoarse spatele portarului și își continuă plimbarea pe aleea comună, apoi, mașinalicește se oprî în dreptul grădinei d-roi A...

Dar fu trezit din visarea sa de d. Lorrain, care venise și îngenuchios se în dreptul grădiniței sale, să vadă dacă nu răsărea măcrișul. Trebuie să știți că sămânța de măcriș prea veche, nu încoțeste și era totuși așa cazul cu măcrișul d-lui Lorrain.

Se sculă bombănind și injurând înec.

— Ehe! moș Lorrain, îi zise Hubert; ce dracu te-a apucat azi? Ai călcat în urmă rea.

— Domnule, îi răspunse înțepat, moș Lorrain, și de-oi fi călcat în vre-o urmă rea, am călcat numai pe pământul meu, pe când d-ta ți-ai permis să calci pe măcrișul ce am semănat.

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apare Duminică viitoare.

## Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU

BOALE DE FEMEII

SUB DIRECȚIA

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalului Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ PENTRU BARBAȚI (hemoroide, hemit, tumori, calcule vesicale, stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ionică 8, în dosul Teatrului Național — TELEFON 2/96 —



### Nevralgii Migrenă

### DURERI DE CAP, DURERILE DE DINȚI

cele mai tari, mai ales nevralgice,

precum și orice dureri provenite din răceală, sunt combătute cu

**PASTILELE NEURALGINE JURIST**

Un flacon Lei 2.50, o doză 50 bani.

N.B. — Onor. public e rugat a cere ambalajul original aci arătat.

**MARE**

!alesnire de plată

**PIANINE NOUI**

DIN CELE MAI BUNE FABRICI

VINDE FĂRĂ NICI UN ACONT

la rate lunare a lei 40

**Georg Degen, București**

Alături de Cofetăria Capa.

## Voiți să faceți să nu mai bea

pe bărbatul, fiul, nevasta, sora, fiica, sau pe vre-o rudă mai apropiată, adresați-vă la noi. Vă vom ajuta printr'un procedeu ușor și eficient, cați ani mai scăpat mii de ființe de sărăcie, mizerie și ruină.

Vă vom arăta cu metoda noastră, punerea în aplicare fără ea pătimașul să observe cât de puțin. În cele mai multe cazuri nu poate nici să priceapă, căel neputând suporta de loc spiritul, el crede că vina este a uzului băuturii.

Noi primim zilnic o mulțime de scrisori de mulțumire, de la bărbați și femei de toate clasele, bogăți și săraci, cari au fost remediați cu strălucit succes. Corespondența sosește cu cea mai mare discrețiune, și pentru inocența metodei garantăm și cităm ceea-ce ne scrie d-l Unrein Franz din Resiczabanya:

*Prea stimată domn, Kopenhaga, Danemarca.*

Vă rog fiți așa de bun și trimiteți-mi 2 cutii cu poșta, ramburs pentru lei 20. Am doi prieteni cari s'au dedat rău beției și voesc să-i vindec.

Eu însumi am probat efectul lui «Kino», pe când eram un bua băutor și nu știam cum să mă abțin. De când însă am luat praful «Kino» m'am făcut cu totul alt om, sunt sănătos și am cu totul o altă viață cu familia mea. Mulțumindu-vă mult pentru efectele lui «Kino», vă rog a-mi trimite imediat. Voi recomanda încă la mulți că «Kino» este un mijloc foarte eficace contra beției.

Resiczabanya, Dec. 1911.

Cu stimă, Unrein Franz.

Preparatul nostru se vinde pentru minimul preț de Lei 10, și-l trimitem contra cost sau ramburs dacă scriți la adresa noastră din Kopenhaga.

### Kino-Institut, Kopenhaga K. 10, Danemarka

Scrisorile merg cu 25 bani, cărțile poștale cu 10 bani.



# VULTURUL

de N. N. BELDUCĂNU

Vasile Hurmuz vorbea, de un timp, cam greă, trăgânat; cuvintele-i veneau ca de departe și izvorau ostentive din gura lui largă, cu'n dinte rupt în față; de multeori, între un cuvânt și altul, se așeza, ca o pată de întuneric, un răstimp mai lung de tăcere. Atunci, Hurmuz, clipa repede din ochii lui șterși, și rămânea cu gura întredeschisă, cu fața galbenă.

Era preocupat; vindea fructe. Se scula când se zărea de ziuă; și se întorcea seara, târziu. Uneori, pe ulițele întunecoase, când auzea pași în urmă, se întorcea, c'o tresărire năprasnică, cu tâmpile asudate dintr'odată; și, trecând pe cealaltă parte a uliței, — grăbia pașii și mergea astfel, uitându-se mereu îndărăt, peste umăr, cu un fior ascuțit între spete. — Până nu mai auzea pas de om, numai zărea pe nimeni în urma lui. Atunci numai își dămoiea mersul și prindea aș tări iar, ostentiv, bocăncii grei, ștergându-și dămoli, tâmpile îmbrobodate, cu lăsmăua.

Într'o seară, se întoarse beat, frânti coșurile în sală și intră, călcând peste prag, ca peste un părlav:

„Gata mâncarea, muero?”

— Mai bine te-ai duce și te-ai culca: las-o la cioarele de mâncare, în astă seară; că mă tem, că nu-i nimeri gura.

— Cu cine vorbești așa, muierere? întrebă omul cu gura încleșată; și se propti, cu picioarele rășchirate, cu mâinile în buzunare, în fața femeii, privind-o în albul ochilor.

— Cu cine ești, zise femeea; nu te strămba ca înaintea morții, la mine; mai bine du-te, măi omule, și te culcă, că de-abia te ții pe picioare de beat...

Dar nu-și sfârși bine vorbele; și simți peste gură, ca o arsură, palma osoasă a omului; și scuipe, într'o parte, negru, în lumina lămpii. Hurmuz vru să ridice iar mâna; dar femeea, ca fulgerul, puse mâna pe-nu cuțit și-i șueră în față:

„Dacă mă atingi numai; vâr cuțitul în tine...”

Fu alăta hotărâre în glasul femeii, că lui Hurmuz îi căzu brațul, moale, în jos; și rămase, cu mâinile dealungul trupului, privind-o prostiț, cu gâtul desirat, întins înainte; și sub urechile mari, roșii, așezate ca niște toarte, făcile care se lămuireau puternic sub pielea galbenă, tresăreau, ca și cum ar fi mestecat ceva:

„Să știi: asta nu ți-o iert nici când oi muri...” făcu femeea printre dinți, cu glas înăbușit, țintindu-l, parcă, până'n fundul inimei, cu ochii ei mărunți, plini de ură. — și eși trântind ușa, de se cutremură foaia hojdeuca.

Hurmuz, mai stătu așa câteva clipe, cu ochii spălăciți în gol, cu gâtul desirat, întins înainte, cu brațele moi dealungul trupului; apoi își țări picioarele, cari se simțeau ca niște bete în pantalonii largi, — și, așezându-se pe marginea patului, rămase acolo, cu bărbia proptită în piept, cu mâinile mari, ciolănoase, așezate pe genunchi, privind buimac țiga, pe sub sprincenele înălțate.

Din ziua aceasta, Hurmuz strecura priviri furioase spre nevastă-sa; se uita la ea cu teamă parcă. Femeea avea niște mâni vânoase, bărbătești; și, mai ales, mâinile i le privea Vasile Hurmuz pliazis, și i se păreau mai mari.

Pe uliți, se trezea, uneori, murmurând amenințările femeii:

„Dacă mă atingi numai, vâr cuțitul în tine...”

Orî:

„Să știi, asta nu ți-o iert nici când oi muri...”

Și, după vorbele acestea, întot-

deauna îi răsăreau înămile negre, vânoase, de bărbat, ale nevastă-sii; și simtea aburându-i, prin suflet, o adiere rece.

Într'o seară, întorcându-se acasă, o găsi pe femeea ascuțind barda; și Hurmuz rămase, în prag, cu ochii deschiși mari, cu gâtul uscat; și simți pe șira spinării o suflare de gheață; de parcă i s'ar fi strecurat, printr'o gaură a cojocului, o suviță din vântul cu zăpadă 'n două.

„Ce faci femeie? o întrebă, după o clipă, cu un tremur în glas.

— Nu vezi ce fac? răspuse dânsa, cam cu mânie. Ascult barda, că n'am cu ce face surcele...”

Lui Hurmuz i se păru c'a tresărit în ochii tăioși ai femeii o lumina de ură, care repede s'a ascuns. Își vări coșurile sub laiță și se așeză pe pat, în umbră, posomorit; și, de acolo, ochii plini de neguri, îi licăreau sub fruntea încrățată, spionând, pândind fiecare mișcare a nevastă-sii. Dânsa, după ce-și ascuți barda, îi cercă tăișul cu degetul cel mare, și zise:

„Aci tae ca briciul!”

Lui Hurmuz, — de acolo, din umbra în care se ascunsese parcă,

i se năbuci că pe fața femeii a trecut un zâmbet și că și-a ridicat repede ochii spre gâtul lui lung ca un gât de pasere de baltă.

Femeea a vârt barda sub laiță, lângă pat, și s'a dus la vatră; a aruncat un lemn pe foc, a luat o lingură de pe prichiciul hornului și a gustat mâncarea dintr'o oală. Hurmuz o spiona din ungherul lui. Se gândi:

„Nici gând n'are să facă surcele... A mîștit...”

Mâncară tăcut, unul în fața altuia, la masa scundă cu trei picioare, pe care o așezau pe pat. Femeea, după masă, prinse a roboti, ca în fiecare seară, pe lângă vatră, în lumina turbure a lămpii, care umplea

încăperea scundă cu o negură tristă.

Hurmuz se culcă, ca de obicei; dar de astă dată se făcea numai că doarme și, printre gețe, o urmărea pas cu pas, — și, din când în când, privirile i se strecurau spre bardă. O rază, de la focul de pe vatră, parcă nămie făcea să scapere tăișul; ca să-l chiuaiască pe dânsul, ca să-i cheame mereu privirile.

În mai multe rânduri, i se păru că ochii femeii se îndreaptă spre dânsul, se ațintesc arzător asupra gâtului lui; apoi luncea peste bardă, mângându-i parcă tăișul.

După ce-și isprăvi trebile, femeea stăuie lampa și veni de se culcă la spatele lui Hurmuz.

Sub podul negru, care coborâse parcă mai jos, toată stăruia o zare de lumină, de la jarul de pe vatră; și pe ascuțitul bărzi, în umbră, ardea, ca o frântură de fulger. Femeea se strănuie ghem, și adormi îndată.

Hurmuz, din când în când, își oprea răsufierea și asculta cu încordare; și inima îi zvăneea, de parcă vroia să spargă coșul pieptului, în care sta închisă, ca într'o colivie, și să zbuzească afară, să se ascundă, să se mistue undeva.

Intr'un târziu, se sprijini într'o mână, și prinse a se întoarce așa de încet, că, dacă l'ar fi putut vedea cineva, n'ar fi băgat de seamă, că se mișcă. Dar, la o mișcare mai nestăpănită, patul scârțai. Inima îi izbi în piept, ca un ciocan; și încrămeni sprijinit în mână, stătu așa, un răstimp lung, ascultând încordat; apoi încetu iar a se răsuci, până când putu vedea chipul nevastă-sii, cu umerii obrajilor ascuțiți, în lumina pe care-o arunca jăratecul; cu două pete de întuneric, cari îi săpau în față două prăbușituri adânci.

Se aplică asupra ei; și, când se incredință că doarme, se coborî încet din pat, se apropiă, în vârful degetelor, de laiță, și, ciuclindu-se, se uita, peste umăr, îndărăt, și lui barda și-o vâri repede sub vatră, sub maldărul de lemne. Se culcă, apoi, și adormi îndată.

A doua zi, umblând cu coșurile încărcate, pe uliți depărtate, cu fruntea încrățată, cu ochii în gol, își aduse aminte, în mai multe rânduri, de bardă, și-i sună parcă tăișul rece pe beregată.

Suflet seară, când o buă spre casă, se opri în fața unei panorame din dosul Cișmegeiului, și se uita mult la un vultur care își făfugea pliscu plin de sânge, într'o bucată de carne. Apoi piecă, făruindu-și ostentiv inimei grei. Când ajunse acasă, înoptase. Și dintr'odată, simți că i-e frică să intre, — și rămase pironit în fața porții, în buruța rece, care cernea tristă în ziua aceea de stârșit de iarnă, ca într'o zi de toamnă. Stătu așa o bucată de vreme, cu coșurile în spate; apoi se apropiă, în vârful inimeiilor, de fereastră și se uita în casă; femeea cosea ceva lângă lămpă. Ochii lui Hurmuz căutară, scormoniră peste tot locul, să găsească barda; și, când o zăriră luicind sub pat, rămaseseră ațintiți asupra ei, arzând în neaptele, ca două ochi de lup.

Când femeea lăsă cusutura pe masă și se ridică, Hurmuz, dintr'o săritură, fu lângă ușă și prinse a-și șterge, cu zgumcăt, inimei de negri, tușind. Întră, își lăsă coșurile într'un ungher; și s'așezară pe laiță, cu mâinile pe genunchi, normăind:

„Sara bună” și strecură priviri ascuțite spre nevastă-sa, care se purta, prin preajma vetrei, pregătind cina. Fură cu ecada ochilor barda, și zise liniștit:

„Tu, femeie; nu știi unde-i barda?”

— Nu știi, răspuse dânsa; vezi, o fi, poate, mistuită pe sub surcele...”

Și se aplică asupra unei căle.

Omul zâmbi cu sîrteacile, și se gândi:

„Hm, nu știu...”

După ce mâncară, se culcară repede.

Hurmuz se făcea că doarme, și se gândea:

„În astă noapte vrea să mă ucidă; de asta și-a pus barda la îndemână...”

Și căuta să-și stăpânească bătaile inimii și să răsufle ca un om care doarme. Sta cu urechea la pân-

## O vânătoare în noul teritoriu



Pe când bubuc puștile în pădurea d'alături, însoțitoarele vânătorilor așteaptă liniștite și vesele rezultatul vânătorului.

dă. Alături, femeia se întoarce cu fața la perete; apoi, cu fața — în sus, — și, nu trecu mult, și începu a horăi. Ceasurile treceau unul după altul, și Hurmuz sta la pândă; asculta cu încordare, — asculta astfel, în cât toate puterile trupului lui i se adunaseră, parcă, în auz, i se părea că-și aude sângele, gonit de năluca morții, cum îi curge prin vine.

Aproape de ziuă, însă, sleit de încordarea aceasta, care făcea să-i tremure toată ființa ca o strună, ațipi, și, în amorteala asta, — care ținu câteva clipe numai, — auzi un fal-făit aspru de aripă, și, pe piept, îi căzu ceva greu ca de plumb. Și, ca printr-o negură, văzu privindu-l un vultur negru. Hurmuz gemu, și, dinfr'odată, îi tresări, i se înălță, îi flutură, ca o flacăra, în minte, gândul că vulturul negru era nevastă-sa: ea luase chipul păsării de pradă, ca să-l chinuască, ca să-lucidă... Brațele i se ridicară negre, în lumina vântului, care începuse a se cerne pe ferestre; i se înălțară cu degetele rășchirate; și prinseră a se zbate, a se lupta, căutând parcă să zugrume. Pliscul încovoiat, se infiea, tot mai adânc în pieptul care se înălța și se cobora găfâind, șuerând, gemând. Și bolnavul simți, dintr'odată, pliscul de oțel; și, dând un i-păt, un urlet de durere, — sări drept în picioare, în mijlocul casei: cu părul vâlvoi, cu fruntea asudată, cu brațele ridicate: și căță aiurit, cu ochii albi, la nevastă-sa, care se trezise și-l privea speriată, sprijinită într-o mână.

Hurmuz crezu că femeia s'a ridicat, să ia barda să-lucidă. Se năpusti, se prăbuși în genunchi, înclăștă, cu amândouă mâinile, — cu mâinile lui uriașe, — foporaștea strâmbă și lucie: și, înălțându-se, cu barda deasupra capului, izbi, închizând ochii, — izbi cu un gemăt, ca atunci când despica butucii.

Toate se petrecură așa de repede, că femeia nici n'avusese vreme să țipe: ridicase doar o mână, în neștire, deasupra frunții.

Hurmuz își lăsă brațele, moț, de-alungul trupului, găfâind, și scăpă barda jos, cu puterile sleite; nu din pricina gândului că ucisese, ci din pricina încordării prin care trecuse. — Și dădea seamă bine, că omorase; și gândul acesta îi asternu, peste toată ființa, o liniște mare, o liniște cum nu mai simțise de mult. — o liniște pe care toată făptura lui o sorbea, cu lăcomia cu care bea apă un drumet însetat.

Gândul fugii, care-l fulgeră pe tot ucigașii, dansul nu-l simțea. Nu se mai temea de nimic acum. Putea să-l ia, să-l pue în lanțuri, să-l închidă: putea să-l înmormânteze pentru toată viața în oare, — lui nu-i mai păsea de nimic: era incredintat că-l moartă, că mâinile ei negre n'au să mai poată ridica barda asupra capului lui.

Afară se făcuse ziuă. Ii auzi pe vecin deschizând ușa: îi auzi tușind. Simți că i-e sete, se apropiă de lăță și, luând donița, o duse la gură și sorbi adânc, lacom, cu capul răsturnat pe spate, cu fundul doniței spre grindă. Când isprăvi, își șterse liniștit mustețile, cu dosul palmei, își îmbrăcă cojocul, vără picioarele în inimel, și îndesându-și căciula rescată peste urechi, eși.

În căruța trecea, în pasul calului, și-l întrebă:

„Ce mai faci, nene Hurmuz?”

— Mulțumesc: bine, răspunse precepețul, — aproape zâmbind, — cu mâinile în buzunar. Și-o luă încet pe ulițele, pe care mergea în fiecare dimineață, — fără să bage de seamă, că pe încălțări îi luceau câteva picături de sânge. Eși, ca în totdeauna, la cheul Dâmboviței, spre piață, și o luă pe malul apei.

Dâmbovița curgea turbure, murdară, cu pete mari, albastrii, de gaz. Hala se zugrăvea neagră, ca de cărbune, în negura tristă a diminetii... Și cum mergea așa, fără țintă, se pomeni în fața zidurilor mohorâte

## Un nou monument lui Verdi



Monumentul e opera sculptorului Orazio Grossoni, și s'a inaugurat deunăzi cu mare solemnitate la San-Francisco.

## REVINE PRIMĂVARA

*Revine primăvara, în verde 'nveșmântată,  
Cu floare lângă floare e mantia-i pictată.*

*Prin aer trece-o boare de visuri ne'ntelese  
Ce-mă amintește — 'n treacăt — o lume de erese...*

*Ce-mă amintește 'n treacăt, de când eram copil —  
Și renăștiam la viață cu luna lui April...*

*În calmul inserării, vibrează un dangăt trist,  
Vestindu-mă agonia și stingerea lui Christ.*

*De-alăția ani, Isuse, în orice primăvară,  
Te văd, murind pe cruce și-apoi re'nviind, iară...*

*Iur sufletul meu, Doamne, demult... demult e mort...  
O, poartă-l, iar, părinte, spre-al amăgirii port!*

*Să mă mai miște-o rază, o lacrim' un cuvânt,  
Să mă re'nviu, cu tine, l-al primăverii cânt!..*

Victor Hortopan-Iugi

ale poliției. Se opri în fața porții de fier, își ridică ochii asupra ceasului încă luminat, care i se păru că-l privește ca un ochiul bănuitor. — și intră liniștit: să spue că și-a ucis nevasta.

### CÂND SE DESPART DOI INDRĂGIȚI

*Când se despart doi îndrăgiți  
Ei mâinile își strâng  
Și de durere mistuiri  
Amare lacrimi plâng.*

*Noi, dragă, când ne-am despărțit  
N'am plâns, nici n'am oftat.  
În urmă plânsu-a izbucnit  
Din peptu-mă zbuciumat.*

Ana Al. Codreanu

### Hanul „La trei cruci”

de George Gh. Cristescu

A amurgit. Globul de aur, care strălucea fermecat spre orizont s'a mistuit în negurile inserării. Cercul lui roșiatec scăpătase spre zarea împurpurată ca rubinul. Ultimile raze palide, îmbrăcau natura în haina melancoliei. Se coboară vâlul amurgului spre baltă. Trestii și păpușii se leagănă bătute de vânt. Apa se joacă în cercurile făcute de micii peștișori sburdalnici.

Cutreer balta în zadar... N'am vănat nimic și Fox supărat, degeaba își ciulește urechile... O miracamă moleșitoare se ridică din apă. Privește cerul. Spre răsărit luna licărește, ca o făclie aprinsă în întunecime, legându-se printre frunzele

pomilor. Stelele se ivesc printre ramurile sălcilor și în străluciri mici și veseli, păreau că râd pe soarele mea...

Un fășit printre tufișuri... Fox mă privește mulțumit, dă din coadă cu veselie și miroase în vânt... Un fal-făit de aripă... ridică pușca, o detunătură...

— „Aport!... și ogarul mi-o aduce în gură, cu mândrie.

Pe deasupra colinelor, peste siluetele întunecoase ale copacilor, prin crângul cerului smălțuit cu stele, își deschide drum argintat luna...

E târziu!... O i-au pe o cărare spre șosea. În depărtare prin păduricea de mestecăni și sălcii se aude o doină. Căinele aleargă înainte adu-mecând zarea. Ajung la șosea. Care cu boi trec alene, conduse de flăcăi, cu plețele aurii și crețe. O voce frumoasă răsună pe șoseaua albă de praf...

„Ileana Cosinzeana fost-a odată... Flăcăul se oprește din cântec o clipă...

— „E vreun han pe aici? În întreb eu.

— „E hanul „La trei cruci” mai încolo...

Pornesc grăbit înainte. Iana luminează cu putere. În depărtare se mai aude glasul flăcăului din ce în ce mai perdut...

„Ileana Cosinzeana...

Se zărește silueta mohorâtă a hanului. O clădire dărăpănată. Coana Sura imi ese în prag...

— „Bună sara, conașule!...

Hanul „La trei cruci”, și stăpâna evreică?!

— „Boerul vrea să mănânce? mă întrebă hangioaica, care prinsese dorința mea.

Hanul are bucătărie!... Imi oferă un ou, un codru de pâine uscată, un pahar cu vin și un zămeț... Frig dăușca la protap. Focul pălpăie vesel, jărâtecul mare că mă privește simțitru. Invărtos frigăria. Mirosul fripturii imi gădila dulce nărilor...

Maș departe „Coana Sura”, cu ochii mari deschis spre mine, privește cu jind, plensind din buze. E frumoasă și fața-i îmbuliorată, pare un măr copt, bun de mâncat. O potese la masă. Imi mulțumeste...

— „De ce poartă numele „La trei cruci”, conașă? o întreb eu.

— „Să atragă creștinii șopteste leget, cu glasul dulceag coana Sura.

Fox roade un osior partea lui de vânat. S'a stins lampa... nu mai are gaz, se scuză în șoptă:

— „Depărtare mare... femeie singură...

Ochii îi strălucese prin întuneric ca focul... O simțire ciudată mă face să tremur... Pe o ferăstră luna privește curioasă în hanul singuratic.

Mă duc în odaia de sus, unde o să dorm. Rampa scării de care se sprijină, parcă tremură... Ajungem sus, simt cum întind brațele spre coana Sura, care zâmbeste tainic... Prin geamul spart adie un vântuleț... întiorat, mă gândesc, hanul „La trei cruci!...”

A doua zi dimineața, mă petrece până la șosea.

— „Drum bun și să mai vii pe aici! Imi șopteste zâmbind, hangioaica roșie ca focul...

O iaș spre baltă, alături de Fox... Soarele răsărise spre orizont. Sălcile și mestecăni tremură în zare. O păsărică ciripește drăgalaș.

Șopteam: „Depărtare mare... femeie singură...”

Imi întoarscă capul. Departe se zărea silueta hanului „La trei cruci!...”

George Gh. Cristescu.



# A viațiunea română în noul teritoriu



Sborurile excelentului pilot al biplanului-tractor  
H. Coandă Bristol d. Căpitan Andrei Popovici la Silistra

## TEMPERAMENTE NEPOTRIVITE

de ALEXANDRU NORA

Deodată valul de cărți postale frustrate își opri cursul. O undă de neliniște infioră inima Elvirei; de două luni de când legăturile dintre ea și Alexe depășiseră de hotarul prieteniei, i se întâmpla rar să nu primească zilnic o frustrată de la dănsul. Să se fi bolnăvit oare? Sau să fi plecat din oraș? Nu, mai probabilă era prima presupunere, căci numai ea l-ar fi putut împiedica să-și scrie.

Când se scurse însă o bună bucată de timp fără ca să mai primească o veste dela el, începu să creadă că nu e numai boala cauza tăcerii lui. Desigur că l-o fi supărat cu ceva, i-o fi produs vreo nenunțăminte de s'a închis în acest mufism. Dar cât va ține asta? Dacă cumva el n'o mai reveni odată? Ea tresări la acest gând: atâtea iluzii sfărâmate, năruirea unui întreg proiect de căsătorie. Totuși, nu voi a se obiectui cu renunțarea și, cu o umbră de speranță că nu-și încă totul pierdut, scrisese lui Alexe, rugându-l stăruitor să-i acorde o întâlnire de câteva minute, dorind să-și comunice „ceva important”. El îi răspunse: rece, în două cuvinte, fără nici o alinare dragăstoasă, de aceea cu care o deprinsese. Admitea întâlnirea și cerea să-și fixeze locul. „Locu?” Oare nu știe ei unde? Dar în sfârșit! se gândi ea, și-i indică locuința unei intime prietene, unde se puteau vedea în bună voie.

Dănsul veni: zămbitor, vorbăreț, senin, de parcă nici o răceală n'ar fi survenit între dănsii.

O prinse de mijloc și, atrăgându-o ușor la piept:

— Trebuie să fii foc pe mine!

Elvira îl privi muștrător:

— Imi pare că am dreptul, să-ți nu?

El râse.

— Eu zie că nu. De fapt, tu ești adevărata vinovată. Tu știi foarte bine de ce.

— Dar nu știu de loc. Ce a fost asta că nu mi-ai scris trei săptămâni?

— O grevă parțială, pe care voiam s'o transform într'una definitivă. De altfel, ți-am dat a înțelege de atâtea ori că mă indispuie modul tău de purtare față de mine. Ce înseamnă răceala asta? Oare în vinele tale nu curge sânge? Sau pe tine nu te leagă de mine nici un sentiment?

Ea răspunse încet, mai mult îngănat:

— Ba da.

— Ba nu! o parodiă el, lăsându-o și apropiindu-se de fereastră, spre a da jos un colț de perdea pe un-

de i se păruse că privește cineva înăuntru. Vezi tu, Elviro, adesea ori m'am întrebat dacă tu ai vreun grăunte de simțire pentru mine. Și, după o analiză amănunțită, am ajuns la concluzia că nu. Nici nu e de mirare. Intre temperamentele noastre e o imensă deosebire. Pe când eu sunt aprins, vibrez la o sărutare, mă infierbânt la o îmbrățișare, tu ești o ființă rece, rezervată, cumpănită. Eă, e destul să te văd, și imi bate inima mai tare și abia aștept să ne vedem singuri, ca să te pot strânge la piept, să mă îmbăt de parfumul buzelor tale. Pe tine înflăcărea mea nici că te mișcă, rămâi liniștită la toate manifestările mele de dragoste, și, atunci, când eu plutesc în extazul pasiunii, tu pari a fi cu gândul aiurea. Am crezut la început că, unde nu-î încă intimitatea bine stabilită între noi, te arăți așa de ghiață și că

## ILUZII PIERDUTE

De timpuri obosită pe masă fruntea 'mă plec  
Și 'n cărd pe lângă mine iluziile 'mă trec;  
Se scutur ca foie moarte, roiesc în jur și شور,  
Și capu 'mă gol rămâne, de nebunia lor.  
— Azi când s'a stins nădejdea, și dorul am pierdut  
Întorc încet privirea o clipă, spre trecut  
Încerc să scot din umbră, dorinte, ce ușor  
Te mângâie din fugă, te turbură și mor.  
— Desprinse din uitare, imagină dragi veniți  
Cu focul vecinic sacru, mâniarea 'mă risipiți,  
Luafte cu voi în taină ai vremilor parfum  
Și 'ntindeți-l pe viață-ni rămasă astăzi serm.  
Cu falsăuri de aripă, cu plânsul ca de vânt,  
Veniți icoane toate, durerea să vă cânt.  
— Imi văd copilăria deșartă — un pustiu,  
Și școala unde 'nchisă am stat ca 'ntr'un sicriu.  
Scurbită de mizerie și dragostea, un vis.  
Care-a zburat, lăsându-mi emblemă un searbăt scris,  
Și lacrimă, suferință, încolo nimic sfânt —  
Lua-voi doar desgustul cu mine în mormânt,  
În viața dusă odată, cu gândul de te duci,  
Un cimitir îți pare, iar dorurile cruci —  
Și sufletu-ți zadarnic plutește rătăcind

În noaptea amintirii, luminile se sting,  
Imi plec pe nimeni capul și 'ncep amar să plâng.

Maria A. Mita

vremea o va topi. Dar m'am înșelat: ai rămas absolut aceeași. La sărutările mele, gura-ți rămâne închisă, sau o deschizi numai ca buzele mele să dea în gol, amortindu-mi avântul plăcerii. Când te strâng atât de dornic la pieptul meu și sângele meu se zbate în clocoț, un nerv nu tresare în tine și în ochii tăi nu întrezar nimic care să mă facă să ghicesc că trupul ți-e cald, că vreo dorință mai aprinsă ți-ar molcomi gândul. Ești femeie tânără, cu corp și suflet îmbătrânite.

Elvira sta pe un scaun, lângă masă, și-l asculta uluită. Șuvoiul lui de cuvinte o amătușe și nu știa ce înțeles să le dea. El își scoase tabacherea din buzunar și-și aprinse o țigară.

— Imi dai voc, da?

— Mă rog.

Alexe stinse chibritul și, după ce aruncă în tavan câteva ghiurande de fum, se trânti pe canapeaua din fața Elvirei:

— Vezi tu, nu trebuie să te superi de cele ce-ți am spus. Tu ești fată inteligentă și atâtea o să pricepi că între noi doi nu poate fi unire cărnice. Mie-mi trebuie o ființă care să palpate, pe când tu rămâi nesimțitoare în clipele cele mai nebune de îndrăgostire. Eă, ești voi să te văd emoționată în momentele cât suntem împreună, să mă provoaci la duioase dezmiordări și, când te ții în brațe, să te simt tremurând de frenezia beției. Arătat-ai tu însă vrodă o urmă de dor, o fulgerare de dragoste pătimase, o dovadă că te frământă teama de a nu te iubi eu? Nimic, nimic, sloiule de ghiță. În timpul ultimelor săptămâni mai ales am suferit grozav, nici nu-ți poți închipui cât de mult, din cauza temperamentului tău atât de cald. Cum ar putea fi între noi o înțelegere când suntem așa de diferiți unul de altul? Cu prețul unei chinuitoare efortări, m'am hotărât să desfac legătura asta, și în binele meu și într'al tău. Nu ți-am mai scris. Tu însă m'ai chemat. N'am voit să fiu atât de lipsit de cavalerism să nu vii. Am venit și nu-mi pare rău, fiindcă ții că să ne despărțim în bună pace și să rămânem mai departe buni prieteni.

\*

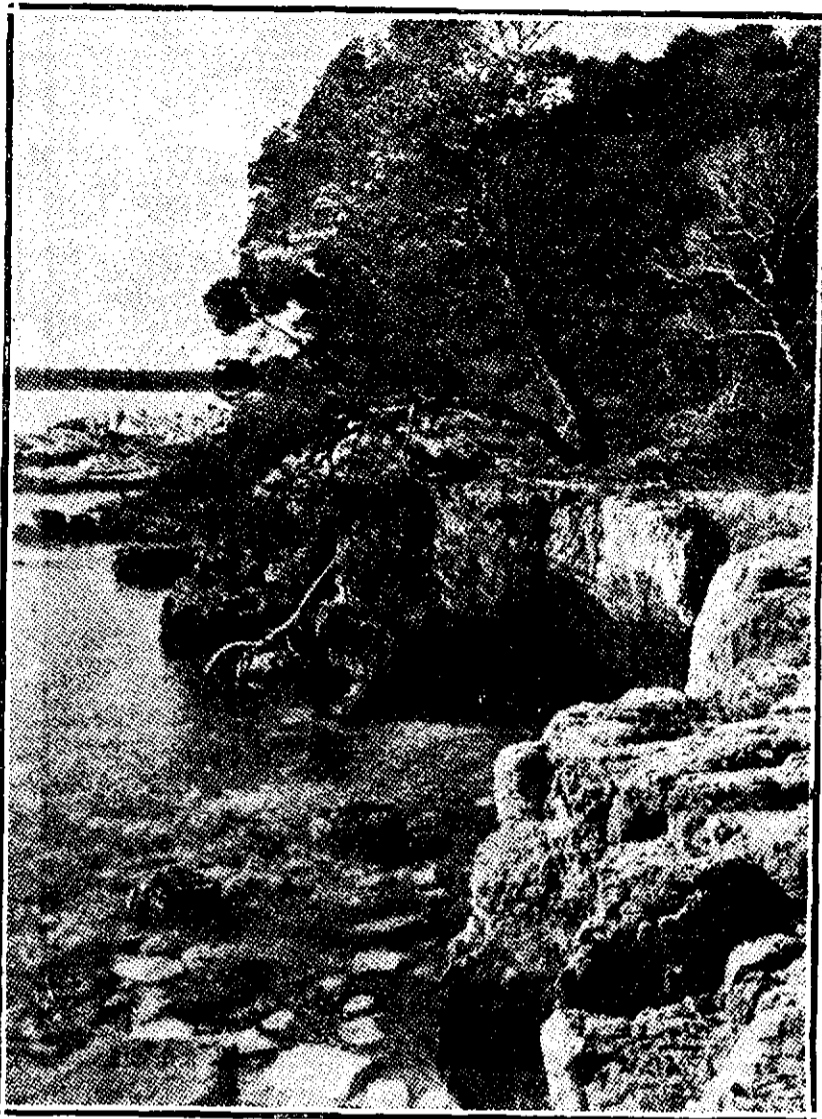
— Atâtea pagubă! se consolă Elvira, pe când mergea spre casă. He, tot era el un flecar, n'as fi putut nici-odată pune temelii pe promisiunile lui.

O cam necăjea ruptura asta, ce e dreptul, dar nu într'atâtea ca s'o cuprindă disperarea. Nu era ea dintre acele ființe care își fac prea mult sânge rău de o remuțumire ce le contrariază un anumit rost. Supărările treceau peste dănsa ca un val de apă rece pe vreme de iarnă, apoi curând se restabilesa din decepția suferită, spre a-și continua viața tălmăcită, lipsită de zbuciumări. A părăsit-o Alexe? Treaba lui! Nu e ea atât de nebulă ca să-î țină de pulpană. De nu e el, e Ștefan. Acesta, cel puțin, pare băiat mai serios și, în orice caz, nu va avea pretențiunile caraghioase ale lui Alexe. Rău a făcut că l'a neglijat până acum, deși, în toate scrisorile lui, el se arăta atât de afectuos și nu lăsa nici-odată să treacă ocazia de a o coplesii de atențiune, fie trimițându-i cutii cu bomboane, fie servind o cu bilete de teatru, fie procurându-i surprize constând în diferite daruri. Trebuia mai dinainte să-î prefera lui Alexe, și ar fi fost mult mai bine. Dar nu-î nimic: ce n'a fost acum două luni, va fi azi. Totuși, n'ar fi rău să profite și de lecția căpătată, căci, oricum, era sătulă de atâtea priebegie în amor fără căpătău și ar fi voit să se statornicească în brațele cuiva.

Va fi dar mai caldă, va amătuși pe Ștefan sub ploaia de sărutări și, în îmbrățișările lor, își va tremura cu atâtea măestrie corpul că el o va crede prins în vraja extazului.

Și aceeași tălmăcită cameră, care

## COASTA DE AZUR



Insula Sfânta Margareta din grupa insulelor Lerins, în apropiere de Nizza (Nice).

toamnă în mîntre o întâmplare de pe malurile Nilului, pe care nu vîm povestii încă!

— „S'o auzim!—răspunseră în cor comenseni, cari îl ascultau cu plăcere, chiar atunci când aventurile lor păreau prea exagerate.

Rentierul Papke mai trase o înghitură de bere și-și începu povestea :

După cum știți am călătorit cu amicul meu Brodelmann cea mai mare parte a Africii. Intr'o frumoasă zi, spre seară, după 8 ore de drum neîntrerupt prin pustiu, ajunserăm pe malul Nilului.

Zdrobiți de oboseală cum eram, căutam un loc de odihnă. Amicul Brodelmann îl găsi imediat.

— „Vezi colo, dragă Papke! — înmî zise el arătînd cu mîna trunchiul acela de copac căzut între trestii?”

— „Se înțelege că-l văd!”

— „El acolo o să ne facem comedii și o să ne luăm cina” zise și făcînd. După ce am curățat cu grijă împrejurimile ne așezarăm pe trunchiul salvator și amicul Brodelmann începu să despacheteze merindele. Mai aveam o bucată respectabilă de șuncă de Westfalia și o sticlă de vin minunat.

Pe când mîncam liniștiți și discutăm, trunchiul pe care ne instalasem așa de bine începu pe neașteptate să se miște, să se întindă.

Și azi mi se face pîru măciucă în cap, cînd înmî aduc aminte. Ne-am dat imediat seama că stam călare pe un crocodil. Locuitorul Nilului își făcea somnul, pe cînd noi, în amurgul serii îl luasem drept trunchi de copac și acum se deștepta.

Doamne, Dumnezeu, mă gândeam, ce-o să se întîmple.

Amicul Brodelmann însă nu-și pierdu prezența de spirit. Intr'o clipă era cu fiinta în mîntre și aștepta momentul oportun ca să tragă.

În timpul acesta crocodilul simțise moșafirii nepoftiți din spinare și prăpastia gurii sale rînjea amenințătoare.

„Asta este deci drumul pe care se va încheia călătoria ta, mă gândii în groaza ce mă surprinse și sării din spinarea crocodilului care pornise să se tăvălească pentru a ne arunca jos.

Trei detonături răsunară în pustiu și trei focuri trase cu precizie prăvăliră colosul marin. Amicul Brodelmann se folosise de tăvăleala crocodilului și-și îndreptase fiinta spre pîntecelul lui. Eram salvați. Peste câteva minute colosul zăcea mort.

Ce se întîmplase însă? Nicî nu ne vanea să credem. Din pîntecelul crocodilului răsuna o muzică dumnezeiască...

— „Mii de bombe!” strigă amicul meu Brodelmann. „Nicî în Africa nu poți scăpa de melodia asta nebună „Micuță pescărița”.

Intr'o clipă Brodelmann spintecă pîntecelul crocodilului, pentru a cerceta cauza muzicii ciudate. Și ce credeți că găsi? Un album muzical! Cum o fi ajuns el în pîntecelul crocodilului? După socotelele noastre o guvernanta sentimentală și iubitoare de muzică căzuse victima colosului marin.

Un volum din „Suferințele tînărului Werter”, găsit în stomacul crocodilului, confirmă bănuiala noastră.

Focurile amicului Brodelmann atinseseră butonul prin care se pune în mișcare mecanismul muzical și cu chipul acesta auzirăm pe malurile Nilului, muzica din patrie.

Observînd încă de aproape albumul muzical, găsirăm adresa fabricantului acestei minunate opere de artă, care a înfruntat până și dantura crocodilului!

— „Și care e adresa?”—întrebară mașinal comenseni:

— Robinson et Comp. New-York, New-Street 128”, se grăbi să răspundă Papke, care continua să mai laude multă vreme superioritatea celorlalte albume muzicale.

adăpostise dragostea, ce unise pe Elvira de Alexe, ascuise și pe aceea ce se legă acum între Elvira și Ștefan. Se întîlneau de cîte două ori pe săptămîna în locuința aceleiași prietene, care se bucura de nelimitată libertate din partea gazdei.

Se părea că legătura aceasta va fi de lungă durată și chiar să se vecinicească. Ștefan se arăta cumînicio și fericit de a fi cucerit inima după care era atât de dornic, își îndoi atențiunile și Elvira era pe deplin mulțumită. După cum își făgăduise, se călăuzea, în noua-i iubire, de învățăturile ce le putuse trage din ruptura cu Alexe și revărsa asupra lui Ștefan efluvii de pasiune, sigură astfel că va reuși a-l cuceri cu totul și a-l aduce la hotărîrea de a trăinici, prin oficiul stărilor civile, dragostea lor.

De la o vreme însă el manifesta o neliniște ciudată și dacă la început ea nu se îngrijă, observîndu-l însă tot mai turburat, ghici că tînuiește ceva. De altă parte, Ștefan nu mai întreba cu atîta persistență de ziua întîlnirii viitoare și, ceea ce era mai grav, nu mai avea răbdare să stea, era în totdeauna grăbit. Orele cât se aflau împreună le tot scădea, sub diferite pretexte, și cînd se despărteau, abia de-i atîngea gura, și o făcea numai așa, la iuțea, doar numai fiindcă se stabilise obiceiul, sau, poate, ca să n'o jicnească. În unele momente părea chiar că o evită, din ce mai înainte nu s'ar fi dezlipit de lângă dînsa.

Nu-i plăcea ei să-și coacă mult gîndurile și, stînd amîndoi pe canapea unul lângă altul, mîntre în mîntre, ea îl întreba, la una din întîlniri:

— Să-mi spui tu adevărat, Fănică, ce-i cu tine? Să nu crezi că n'am observat eu că înmî ascunzi ceva. Vreau să fi sincer, așa cum sunt și eu. De ce ți-ai schimbat purtarea? Nu umbra să mă înșeli, că uite, na, eu îți citesc în ochi că vrei să mă minți!

El încrunță sprînceana și-și trecu mîna peste cap, ca spre a și-l limpeză.

— Nu-i nimic, frate, nu-i nimic.

Elvira insistă:

— Nu-mi spune mie, că văd eu bine că s'a întîmplat ceva. Ia uită-te în ochii mei: ți s'a urît cu mine?

Și-i sili s'o privească țintă. El se supuse, tot răsucindu-și mustața, ca să nu-și piardă cumpătul.

— Ei, nu-i așa că te-ai săturat? Spune-o, spune-o, cel puțin s'o știu, că așa sunteți voi bărbații. Nu mai căta să umbli cu minciuni, că văd că bine c'am ghicit ce e.

Atunci, el, cu o sforțare:

— Nu-i așa, dar e cu totul altceva.

— Ei ce altceva? Vreau să știu și eu. Ce mă ții ca pe ghimp?

— Să vezi, zise el cu codire, tu o să te superi și nu vreau.

— Iată, îți promit că nu mă apăr.

— Și n'o să iei în nume de rău orice ți-aș spune?

— Trebuie să fie ceva grav, de mă ței așa domol. Par'că ar fi să-mi comunici o veste rea.

— Nu, dar nicî eu nu știu cum să-i spun.

Apoi, într'un acces de curaj:

— Nu mă pot împăca cu felul tău de a fi și mă bat de mult cu gîndul să nu ne mai vedem.

Și, prinzînd inimă:

— Am judecat bine asta, te rog să nu crezi că vorbesc în neștire. Cînd nu te-am cunoscut bine, înmî făcusem cu totul alte idei despre tine. Eu te consideram o ființă liniștită, serioasă, mai ideală decît celelalte fete. Am avut în totdeauna frică de firile aprinse și m'am ferit vecinic din calea lor. Visul meu, cînd am simțit că inima-mă se prinde de fiinta ta, a fost ca să fiu ca și mine: iubind până la adorație, dar nu zvăpăiat, fără frâu, nebuneste. Eu am înțeles o iubire sfîntă, înălțătoare, ca aceea pe care o cântă poezii, o iubire în care sufletele noastre să-și găsească alinarea trebuincioasă: să

ne destăinuim amărăciunile ce ne lovesc în drumul vieții și astfel, deschizându-ne unul altuia inimile, să ne șoptim vorbe de mîngăiere, aducătoare de uitare. Nicî prin mîntre să-mi treacă cele ce s'au întîmplat între noi. Între mine și tine e o prăpastie colosală. Ție-ți place amorul excesiv, ești prea aprinsă, mă bolnăvești cu accesele tale. Îți spun pe cinste, nu te necăji pe mine, nu pot să le suport. Cînd ne despărțim, plec în totdeauna zdrobit, istovit, prăpădit, și-mi e teamă ca, într'o bună zi, să nu rămân mort în brațele tale. Altfel te visam, altfel ești. Eu înmî închipuiam ceva mai duios, mai poetic, care să fie pentru mine ca o rază călăuzitoare, o iubire dulce, legănătoare de visuri. Așa cum ești tu, dogorînd de patimă și omorîndu-mă în beția frămîntărilor voluptății, mi-ai produs o mare deziluzie, m'ai înstrăinat cu totul de tine. Tu poate nu înțelegi ce s'a petrecut în sufletul meu, tu n'ai idee cât am suferit cînd am văzut că e de departe realitatea de ceea ce-mi închipuiam. Da, Elviro dragă, e mai bine să ne ducem fiecare pe alt drum, ca să ne cruțăm de suferinți viitoare.

El tăcu ca spre a se odihni. Îl obosise atîta vorbă, dar cel puțin își descărcase conștiința. Elvira era îngrozită de cele ce auzise. Așa dar nicî cu acesta nu procedase bine, calculul ei dăduse greș? Se deosebesc deci oamenii așa de mult între ei că ceea ce adoră unul, altul detestă, și ceea ce unuia-i produce plăcere pe altul îl dezgustă? Și oare nicî odată nu va găsi un punct asupra căruia să nu existe o părere opusă? Ei cum, e imposibil în iubire să se întîlnească două temperamentele la fel? Sau era ea fată fără noroc?

## EPIGRAMA

## Femea desghețată

Uneia care nu mă  
mai cunoaște

Se laudă că-i desghețată -  
Dar sloi putea rămîne oare,  
Cînd al privirii mele soare  
Întreagă-o dogorea odată?

Unei doctorese

Că e de trei ori asasină o știe  
ori-ce creștin:  
Vă spun întîi că medic e—s'aveți  
idee —

Al doilea fiindcă e de gen feminin  
Și-al treilea că medic nu-i — și  
nici femei.  
Const, Riuleț

\*\*\*

## ANECDOTE CELEBRE

## RECLAMA AMERICANA

Este în deobște cunoscută fantezia extraordinară și neîntrecută la care recurg americanii în reclamele lor devenite celebre. Ca un model tipic reproducem următoarea poveste extraordinară publicată într'un ziar din New-York:

Rentierul Papke cheltuiuse o avere considerabilă cu călătorii și vizitase aproape toată lumea.

A pescuit în Scoția, a trăit în saloanele parisiene, a băut bere în Bavaria, și făcînd excursii în munții Tirolului, a ascultat muzica țiganilor în Ungaria și a mîncat macaroane în Italia.

Mîndria lui erau însă călătoriile din Africa pe care susținea că a cucerit-o în lug și'n lat.

La masă, la un pahar de bere sau de vin, cînd spiritele să încălzeau în jurul lui, avea obiceiul să-și povestească cu patos aventurile, exagerînd se înțelege de multe ori umilitoarele lui amănunte:

— „Da, da iubiiții mei”, începu el într'o zi la a opta halbă, înmî vine



**AMINTIRI**

DESPRE NAPOLEON CEL MARE

PAŢANIA SAVANTULUI  
AMPÈRE

Un ziar francez ocupându-se într-un articol despre profesorii distraşi povesteşte o istorioară amuzantă despre celebrul matematician şi naturalist Ampère, cel mai ilustru dintre toţi savanţii, cari au trăit vreodată.

În luna Septembrie 1806 Ampère citi într-o zi la Academia franceză de ştiinţe o interesantă comunicare asupra recentelor sale cercetări. Când se coborî de pe tribună şi vo să-şi recupe locul, spre marea sa surprindere văzu că acesta este ocupat de un necunoscut. Foarte iritat el se adresă lui Geoffroy de Saint Hilaire, pe atunci preşedinte al Academiei, şi zise: „D-le preşedinte, trebuie să vă atrag atenţiunea, că o persoană, care n'are nimic de a face cu Academia, pare că s'a strecurat aici, ea stă pe locul meu!”.

Preşedintele răspunse liniştit: — Te înseli, iubite colega, persoana despre care vorbeşti, este ca şi noi, membru al Academiei de ştiinţe.

— Si de când, dacă-mi dai voie să te întreb?

— De la Nivose a anului IV, răspunse domnul străin, amestecându-se în conversaţie.

— Si în care secţie, dacă-mi dai voie? întrebă lăunitorul Ampère.

— În secţia pentru mecanică, iubite colega, răspunse străinul răsând vesel.

— Ei, dar asta este prea afară din cale! exclamă naturalistul. Luă almanahul Academiei, îl deschise repede şi citi sub data indicată: „Napoleon Bonaparte, membru al Academiei de ştiinţe, ales în secţia pentru matematică la 5 Nivose IV”.

Cu totul consternat Ampère se perdu în senze şi declaraţiuni, că are o vedere slabă, în cât n'a putut să recunoască pe împăratul.

— Aşa se întâmplă, când cineva nu vizitează pe colegii săi. D-ta nu te vezi de loc prin Tuilerii, dar te vezi silii să vii la mine. Măine la orele 7 te aştept la masă!”.

A doua zi seara la orele 7 împăratul stătu la masă timp de două ore aşteptând pe Ampère, — acesta însă uitase de mult invitaţiunea...

## NAPOLEON CA VANATOR

Napoleon, ca şi toţi potentatii lumii cultiva în mod oficial vânătoarea, dar n'a fost un puşcaş deosebit. Fapt este, că la o partidă de vânătoare pe care o făcu împreună cu mareşalii săi Massena şi Berthier, trase o împuşcătură nenorocită. Un stol mare de potârniche se afla în faţa cânilor. Onoarea primei împuşcături revenea împăratului. Napoleon ochi, trase, dar dădu greş, una din alicile însă nemeri pe Massena la un ochi. După aceea împăratul trase un foc şi împuşcă o potârniche. Pe când se da rănituului primele ajutoare, împăratul strigă mânia: Al făcut ceva frumos, Berthier. Cum poţi să fii atât de imprudent, ca să împuşci pe Massena?

Berthier se apăra arătând că nu e vinovat. Dar împăratul persistă că fatalul plumb, eşise din puşca lui Berthier, acesta făcu înghiţându-şi necazul. Societatea de vânătoare se reîntoarse într-o dispoziţiune sufletească deprănată. Reîntors la Malmaison, împăratul care ştia foarte bine cine fusese nenorocitul puşcaş, trimise după celebrul chirurg dr. Larrey rugându-l să se ducă la Massena, să-l caute la ochi şi să-l ducă şi o scrisoare imperială autografă, care cuprindea numirea mareşalului ca comandant suprem al armatei portugheze, în loc de platură pe rană.

Cu acest prilej este de amintit şi marea geană de iepuri pe care au făcut-o armatele duşmane, franceze şi austriace în bătălia de la Wagram. Şesul mare bogat de iepuri

**Două păsări**<sup>1)</sup>*Se'nălţase dând viaţă universului imens**Soarele cu-a sale raze inoind şi-al vietei sens**Şi chemând la bucurie lumea 'ntreagă desrobită**De a nopţii vrăjitoare, magică, nelămurită...**O, fusese-un chin pe care să'l mai simt iar n'aş mai vrea**Noaptea asta'n care dorul multe suflete ardea ---**Toată lumea de gândire svăpătată'n răsvrătire**Îmi mugea sub tâmpile aprig...D-ze eşise din iubire!**Pe fereastră alintate razele intrau cochete**Răscolind în casă totul ca un stol rebel de fete; —**Două păsări la fereastră se jucau ciripitoare, —**Glasul lor cu-a lui dulceaţă, lumea lor fermecătoare,**Ramura de măr pe care dragostea şi-o legănau,**Visurile cari mândre spre senin mă îndreptau,**Mă făcură mult spre ele să privesc, un ideal**Către care-ades mândeamnă train-acest mereu banal,**Mă fură spre alte sfere ciripitul lor gingaş,**Mă sculda în mări azure gunguritul drăgălaş**Al atâtor sentimente ce în sufletu-mi mureau**Fără urmă de viaţă... Oare ele pricepeau**Că doi ochi adânci de visuri, de invidiu sclipitori**Le-arunca săgeţi de lacrimi... cu o viperă în flori**Astfel se mişca în gându-mi desperarea printre visuri**Ridicând la iaduri sumbre, dărâmind la paradisuri...**Păsărele, păsărele, voi aveţi mai mult noroc**Decât cei ce de iubire arde vecinic rug de foc...**Dar de-o dată par'că tocmăi desperarea mea chemase,**Ia'o pasăre că vine la perechea ce'ncetase**Cu o clipă desmerdarea... Lume, repede te schimbă,**Trei ciripituri gingaşe, în trei ciocuri, — o trei limbi...**Se încinse un sfat stădalnic, musafirul perora**Contra dragostei acesteia, ramura cutremura.**Si-apoi astfel cum venise oaspele iarăşi s'a dus**Şi posomorât îl strânse zările către apus,**Iar perechea rămăsese fără glas, fără putere...**Păsărele, păsărele, nu lăsaţi ca vr'o durere**Să distrugă visul care inspira sublimul cânt**Al iubirei fără margini ce dă farmec pe pământ**Ha!, iubiţi-vă'nainte, cerul e tot albastru,**Luminează peste lume cel etern, nestinsul astru.**Ce-a făcut din ziua de-astăzi nestimată zi de Maiu**Ca iubirea să-şi găsească tron aici de vecinic răiu;**Nu vă despărţiţi!... De-odată: e un sbor sau vântu-**lie?...**Două păsări pleacă, zboară... Unde, Unde? Cine ştie!*

Al. Bărgan

1). Aceste versuri, scrise întâi în turceşte, au fost apoi traduse în româneşte de către autor.

răsuna de paşii bubuitoari al celor 200.000 de gonaci înarmaţi şi animalele înspăimântate o luară la fugă, dar numai ca să ajungă între picioarele celor 200.000 de duşmani. Cavaleria lui Murat tăia de toate părţile calea urechiatorilor animale. Pe jumătate ameliţi de înfricoşatul bătut al tunurilor, căzură ca primele jertfe ale bătăliei şi catacombe de iepuri sub loviturile de sabie şi de patură de puşcă ale beligeranţilor. Seara la mesele comandantilor ambelor partide, ca şi în bivacuările grenadirilor se serviră gustoase fripturi de *Lepus timidus*.

CUM A FOST INMORMANTAT  
NAPOLEON I

Ziarul „Temps” publică o scrisoare a sergentului Millington, care în ziua de 7 Mai 1821, la însărcinarea guvernului englez, puse în sîcrii corpul neînsuflit al marelui împărat. Încă din aceeaşi zi Millington descrie în toate amănuntele această procedură şi acest act istoric însem-

nat care suna textual: „Longwood, 7 Mai 1821. În dimineaţa de 6 Mai, o Duminecă, am fost chemat din biserică şi primii ordinul să mă îngrijesc de un sîcriu de zinc pentru generalul Bonaparte, mort în seara precedentă. A doua zi mi s'a dat însărcinarea, să aşez corpul generalului în acest sîcriu şi apoi să plumbuesc sîcriul. Aceasta se făcu în prezenţa generalilor Bertrand şi Montholon, a soţiei lui Bertrand, a preotului francez, a dr-ului Rustof, a unei delegaţiuni a regimentului 20 de infanterie engleză şi a câtorva persoane distinse, precum şi a personalului de serviciu al generalului. Corpul a fost îmbrăcat în uniformă de gală şi depus în sîcriul captuşit cu mătasă albă. Pe genunchii cadavrului se afla pălăria tricorn, pe pept o stea, o crucă şi mai multe medalii de aur: Afară de acestea în mormântul defunctului s'au mai depus mai multe medalii de aur. Inima lui se afla într'un vas de argint, care era

plin cu spirt de vin, şi după ce am pecetluit capacul ei, l'am pus în sîcriu între picioarele mortului. O cană mică de argint plină de spirt de vin, care conţinea stomacul lui Bonaparte, s'a pus de asemenea în sîcriu şi afară de aceea tacămul său zilnic, de argint: farfuria, lingura, furculiţa, cuţitul şi un pahar. Îndată ce corpul fu depus în sîcriu, pe care am pus capacul captuşit cu mătasă şi apoi l'am plumbuit. Sîcriul de zinc fu pus apoi într'un alt sîcriu de lemn de Mahagoni, iar acesta într'unul de plumb şi apoi toate aceste sîcrie iarăşi într'un sîcriu de Mahagoni, astfel în cât generalul Bonaparte se repauzează într'un sîcriu quadruplu!”.

Cornel Scurlu

\*\*\*

**Viaţa artistică şi literară**

Opera româno-italiană îşi urmează cu mult succes, seria de reprezentări în cochetul teatru „Comœdia” din Bucureşti. Se anunţă acum *Cavaleria Rusticana* şi *Pagliacci*.

O admirabilă descriere literară e „Regina noastră”, noua lucrare a d-lui V. Mestugean, care a reuşit să redea Biografia Carmen-Sylvei într'un chip magistral. Pagini de momente sufleteşti, d. Mestugean ştie să le coloreze cu măiestria caracteristică unui bun scriitor.

Noua companie lirică de nubi conducerea d-lui C. D. Carussy face repetiţii de câteva zile în vederea stagiunii de operetă pe care o va deschide în Maiu.

Zilele acestea apare No. 3 din anul II-lea al revistei patriotice „Vătorul Târb” cu un bogat şi interesant sumar.

D. Al. Macedonski, A. Măndru, Em. Grigoras, Cincinat Pavelescu, Ion Al. Giorgiu sunt numai câţiva dintre valoroşii colaboratori ai acestui număr. Redacţia şi administraţia: str. Leonida 46.

Tenorul D. Mihăilescu a reperat un frumos succes la Belgrad unde a cântat zilele trecute, în faţa principelui moştenitor sârb.

Tânărul artist va cânta peste câteva zile la Brasov.

Vineri a fost la Ateneu, primul concert al celebrului tenor Léo Slezak care a contractat un angajament de cinci ani în America unde va cânta cu tot atât de celebrul Caruso.

La Ateneu s'a deschis, de câteva zile, expoziţia de pictură a d-rei Virginia Tomescu care, în afară de lucrările sale originale, prezintă două copii după Goya şi Velssuez.

Celebra artistică Eleonora Duse, care s'a retras din teatru, va înfiinţa la Roma o „Casă de retragere a artiştilor” de ambe sexe.

Joi seara a fost la Ateneu concertul basului G. Felescu cu concursul d-nei Olimpia Bârsan şi al d-rei Margareta Rădulescu, soprană.

Ministerul instrucţiunii a reţinut dela „Timpul Artistic” tablouri de pictorii Pătrascu, Sanielevici, Hârlescu, Verona, Bessiu, Dărăscu, Vermont, cum şi o lucrare a sculptorului Săverşen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX  
A apărut  
EDITIA II  
**SCHITE-FILME**  
de V. Mestugean  
PREȚUL 1,60  
La toate librăriile și la administrația ziarului „Universul”.  
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ce se vor oferi de

**NOUA SERIE A**

**MARILOR** **Premii** **Ziarul UNIVERSUL**

**și valoroaselor**

abonaților săi la tragerea din luna Maiu 1914:

**Lei** **5.000** **Lei**

**IN BOKURI COMUNALE 4%** **CU CUPONUL DE NOEMBRIE 1914**

**Un elegant DORMITOR de BRONZ**

de mare valoare, al 11-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz „INDUSTRIA METALICĂ MARCU“, Bulevardul Elisabeta No. 8, București

**UN ELEGANT PAT PENTRU COPIL**

cu impletitură de sârmă și somieră, cumpărat tot dela „INDUSTRIA METALICĂ MARCU“

**JUMATATE GARNITURA MOBILA**

pentru salon, de bambu, compusă din: 1 canapea, 2 fotoliuri și 4 scaune elegant tapisate

**O oglindă venețiană de cristal.-- Una etajeră elegantă de bambu**

**Un euer de bambu cu oglindă DE CRISTAL, PENTRU ANTREU**

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARCO DATTEKREMER, strada Carol No. 62, București

**Un Dormitor de lemn fin**

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10.-- Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

**UNA FRUCTIERA** de metal alb argintat, cu trei etajere de cristal, foarte elegantă.

**UNA TAVA** de acelaș metal, garantat că nu inegrește, împreună cu șase pahare moderne pentru ceai.

**UN SERVICIU** de scris pentru birou, de metal alb fin argintat, având două călimări de cristal fin șlefuite.

**UN SERVICIU** de dessert, având 12 cuțite cu mânere de safir, montate pe un suport foarte elegant.

**UN COSULET** de metal alb fin argintat, pentru cărți de vizită, model nou, foarte elegant.

**UN SERVICIU** pentru copil, compus dintr-o ceașcă de cafea cu lapte cu suportul său și o linguriță, toate plasate într-o cutie frumos, căptușită cu mătase albă.

Toate aceste obiecte sunt furnizate de către marele magazin de bijuterii, ceasornice și argintărie, *Frații A. & I. Roller*, strada Carol 50, Etaj. București.

**UN GRAMOFON** foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de meta și fin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cântece.

**UN FLAUT DE ABANOS**, cu 12 clape, într-o cutie fină căptușită cu catifea.

**UNA VIOARA FINĂ** cu arcuș și accesorii de rezervă.

Toate acestea cumpărate de la Marele Magazin de muzică *Jean Feder*, București, calea Victoriei 54, Furnisorul Curței Regale.

**UNA MADOLINA** italiană, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

**UNA CHITARA** cu mecanică.

**UNA HARMONICA** cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basuri, burduful dublu, cu colțuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică „*a Harpa*“, București, strada Colței No. 5.

**UNA BICICLETA ELEGANTA «SPORT»** cu roata liberă și frână automată prin contrapedalare.

**UNA PUȘCA** de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel, «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuița atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

**UNA CARABINA** semi-automată de mare precizieune «Pieper» cu tirul garantat precis.

**UN REVOLVER SISTEMATIC.**

Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete *B. D. Zismann*, furnisorul Curței Regale, calea Victoriei 44, București.

**O ELEGANTA JARDINIERA** oxidată.

**UN ELEGANT PORT-VISIT** aurit înăuntru, furnizate de la cunoscutul magazin de bijuterii *Th. Radivon*, bulev. Elisabeta 6 bis, București

**6 LINGURITE** cumpărate dela marele magazin de bijuterie și ceasornicarie *Schmidt și Stratulat*, calea Victoriei 53.

**SERVICIU PENTRU DULCEAȚA** pentru 6 persoane compus din 6 pahare cu suporturile lor de argint de China.

**1 CHISEA.**

**1 TAVA MAJOLICA CU NICHEL.**

**1 SERVICIU PENTRU OȚET ȘI UNTDELEMN** de argint de China și cristal.

**1 BASTON** de lemn fin incrustat cu argint.

Toate acestea furnizate dela marele magazin de bijuterie și ceasornicarie *Schmidt și Stratulat*, calea Victoriei 53.

**UN CEASORNIC DE PERETE**, de lemn sculptat, cu cuc, cântând la ore și jumătăți.

**1 BRĂȚARA CU CEASORNIC**, pentru damă, formă modernă de argint încrestat de Stat.

**UN PORTZIGARET DE ARGINT** veritabil, marcat de Stat

**6 LINGURITE, CRISTOFLE**, frumos argintate și aurite, cu cutia lor tapisată.

Cumpărate dela „*Ceasornicaria Colței*“, magazin de încredere.

**UN PATHEFON** din renumita fabrică *Pathé Freres Paris*, cântă fără ace, fără pavilion cu diafragma de concert și 12 cântece, 6 plăci, 30 cm., 12 plăci cântate de celebrii artiști *Carusso, Titta Rufro, Slezack, Galvamy, Bellincioni* și *Muzica Gărzei* republicane, cumpărate dela depozitul *Pathéfonului* din București, calea Victoriei No. 107, cea mai mare casă în această branșă.

**1 BAROMETRU DE PRECIZIE**, furnizat de *Casa Menu & Comp.*, calea Victoriei.

**CALIMARA DE CRISTAL** cu pedestalul de marmoră neagră cu etajera de bronz.

**CALIMARA DE CRISTAL** cu postamentul de temn de stejar.

**CUTIE ELEGANTA PENTRU TOALETA** cu oglindă.

**ETAJERA DE STEJAR** pentru scrisori furnizate dela librăria *A. A. Stănculescu*, Bulevardul Elisabeta No. 8 (Palatul Eforiei).

**UN COSTUM DE HAINE** (saco) după măsură și alegerea stofei, care se va confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grünberg*, str. Academiei No. 25.

**PATRU SPLENDEDE CEASORNICE DE AUR**, 14 carate.

**SEASE CEASORNICE DE ARGINT** special comandate pentru abonații noștri.

**25 CASETE-FLORA**, conținând săpun, pudră și cremă „*Flora*“.

**20 PLACHETE DE METAL** cu efigia Regelui și Reginei.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din cărțile ce apar în

Editura Ziarului „*Universul*“ tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9,15; pe 3 luni lei 4,65.

Pentru concursarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare.—Administrația „*Universului*“ nu întrebuițează incasatori. Plata abonamentelor se face direct la casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană.